

חוק מס ערך מוסף (תיקון מס' 23), התשס"ב-2002*

1. תיקון סעיף 1 בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –

(1) ההגדרה "עוסק זעיר" – תימחק;

(2) במקום ההגדרה "עוסק מורשה" יבוא:

"עוסק מורשה" – עוסק שנרשם לפי סעיף 52 או לפי סעיף 58 ואינו עוסק פטור וכן מי שנמנה עם סוג עוסקים שלגביהם קבע שר האוצר שיירשמו כעוסקים מורשים;

(3) אחרי ההגדרה "עוסק מורשה" יבוא:

"עוסק פטור" – עוסק שמחזור העסקאות שלו בכל עסקיו אינו עולה על 59,991 שקלים חדשים לשנה או על סכום גבוה יותר שקבע שר האוצר;

(4) אחרי ההגדרה "שנת מס" יבוא:

"תושב חוץ" –

(1) לגבי יחיד – יחיד היושב דרך קבע מחוץ לישראל;

(2) לגבי חבר בני אדם – חבר בני אדם שנרשם או התאגד רק מחוץ לישראל;

"תייר" – יחיד השוהה בישראל על פי אשרה ורישיון לישיבת מעבר או לישיבת ביקור, לפי פסקאות (1) או (2) של סעיף 2(א) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952², או מי שהוראות החוק האמור אינן חלות לגביו מכוח סעיף 17 לאותו חוק. למעט מי ששוהה בישראל על פי אשרה לישיבת ביקור כדי לעבוד זמנית בשכר בישראל.

2. החלפת סעיף 18 במקום סעיף 18 לחוק העיקרי יבוא:

18. (א) בסעיף זה, "הממונה" – אדם שמונה לפי דין לתפקיד של מוציא לפועל, מפרק, כונס נכסים, אפוטרופוס, מנהל עיזבון או נאמן, או בעל תפקיד אחר שמינה בית המשפט לפעול בנכסיו של העוסק.

(ב) ממונה אשר בתוקף תפקידו מוכר נכס או נותן שירות, בשמו של עוסק, יחולו לגביו, לענין החבות במס, הוראות אלה:

(1) הוא חייב בתשלום המס כפי שחייב בו העוסק, במקומו של העוסק;

(2) יראו אותו כנותן שירות לעוסק.

(ג) קיבל הממונה תמורה בשל עסקה כאמור בסעיף קטן (ב), ישולם המס בשל העסקה, מתוך התמורה שהתקבלה בעדה. לפני העברתה לכל מטרה אחרת, ולא יראו במס חלק מהתמורה.

(ד) דיווח הממונה על העסקה ושילם את המס בשלה לפי הוראות חוק זה, יראו את העוסק כמי שדיווח על העסקה ושילם את המס בשלה.

* נתקבל בכנסת ביום י"ד בתמוז התשס"ב (24 ביוני 2002); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק 3049 מיום כ"ז בחשוון התשס"ב (13 בנובמבר 2001), עמ' 124.
¹ ס"ח התשל"ו, עמ' 52; התשס"ב, עמ' 143.
² ס"ח התשי"ב, עמ' 354.

(ה) המנהל רשאי לקבוע כללים לענין אופן הוצאת החשבוניות על ידי הממונה ולענין אופן הדיווח על ידיו.

3. בסעיף 30 לחוק העיקרי –
- תיקון סעיף 30
- (1) בסעיף קטן (א) –
- (א) בפסקה (2), הסיפה החל במילים "כשהוא נמצא מחוץ לישראל" – תימחק;
- (ב) בפסקה (5), במקום "כפועל לתושב ישראל בישראל" יבוא "כפועל, נוסף על תושב החוץ, גם לתושב ישראל בישראל";
- (ג) בפסקה (6א), בסופה יבוא "או לנוסע בהם בקשר לכניסתו לישראל או ליציאתו מישראל";
- (ד) בפסקה (8), פסקת משנה (1) – תימחק;
- (ה) בפסקה (17), בסופה יבוא "וזאת גם אם תושב החוץ שודה בישראל כתייר לצורכי התערוכה".
- (2) בסופו יבוא:
- "(ג) בסעיף זה, "תושב חוץ" – תושב חוץ כהגדרתו בסעיף 1 כשהוא נמצא מחוץ לישראל ואין לו עסקים או פעילות בישראל."
4. בסעיף 31 לחוק העיקרי –
- תיקון סעיף 31
- (1) בפסקה (1), במקום "10 שנים" יבוא "25 שנים";
- (2) במקום פסקה (3) יבוא:
- "(3) עסקאות של עוסק פטור, למעט עסקאות שהן מכירת מקרקעין, או עסקאות שהן מכירת ציוד שאינן מקרקעין שבעת רכיסתו נוכה מס תשומות ששולם בשלדו".
5. בכותרת פרק ח' לחוק העיקרי, במקום "ניכוי מס תשומות" יבוא "ניכוי מס תשומות, ניכוי אחר והחזר מס".
- תיקון כותרת פרק ח'
6. בסעיף 38 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (ג) יבוא:
- תיקון סעיף 38
- "(ג) עוסק זכאי לנכות מהמס שהוא חייב בו את המס הכלול בחשבונית מס שהוצאה לו בדין בידי עוסק הרשום באזור ובשטחי עזה ויריחו, ובלבד שהחשבונית היא בצורה שקבע המנהל וכוללת את הפרטים שקבע, ושהניכוי ייעשה בתוך שישה חודשים מיום הוצאת החשבונית; מס שנוכה כאמור יראוהו כמס תשומות הכלול בחשבונית מס לפי חוק זה, ובלבד שהעוסק המבקש ניכוי כאמור הגיש למנהל, יחד עם הדוח התקופתי הנדרש לפי סעיף 67, דוח הנדרש לפי סעיף 72 על רכישת נכסים או קבלת שירותים מעוסקים הרשומים בידי הרשות הפלסטינית."
7. סעיף 42 לחוק העיקרי – בטל.
- ביטול סעיף 42
8. בסעיף 43 לחוק העיקרי –
- תיקון סעיף 43 א
- (1) בסעיף קטן (א), אחרי "במכירת מקרקעין" יבוא "על ידי עוסק פטור או במכירת מקרקעין" ואחרי "בשל רכישת המקרקעין" יבוא "והשבתם (בסעיף זה – הרכישה)".

(2) בסופו יבוא:

"(ג) סך הניכוי מהמס לפי סעיפים קטנים (א) או (ב) לא יעלה על המס שהחייב במס חייב בו בשל מכירת המקרקעין.

(ד) בסעיף זה -

"המס ששולם" - סכום המס הכלול בחשבוניות המס, או במסמך האחר, לפי הענין, כשהוא מוכפל במדר שפורסם לאחרונה לפני יום מכירת המקרקעין ומחולק במדר שפורסם לאחרונה לפני יום תשלום המס, בניכוי סכומי המס הניתנים לניכוי כפחת לפי סעיף 21 לפקודת מס הכנסה³, ולפי כל דין אחר;

"השבחה" - כל ההוצאות שהוציא המוכר מיום הרכישה ועד ליום המכירה לשם השבחתם של המקרקעין שאינן מותרות בניכוי לפי פקודת מס הכנסה³;

"מדר" - כהגדרתו בסעיף 93.

9. אחרי סעיף 43 לחוק העיקרי יבוא:

43. (א) תייר זכאי בעת יציאתו מישראל להחזר המס ששולם בעת רכישת טובין בבית עסק שאושר לענין זה לפי הוראות סעיף קטן (ג), ובלבד שהתייר הוכיח בעת יציאתו מישראל, להנחת דעתו של המנהל, שהתקימו כל אלה:

"החזר מס לתייר"

(1) הוא יוצא מישראל עם הטובין;

(2) בידיו חשבונית מס שהוצאה כדין וכן מסמך אחר ובו פרטים הקשורים למכירת הטובין כפי שיקבע שר האוצר.

(ב) שר האוצר רשאי לקבוע תנאים נוספים על אלה המפורטים בסעיף קטן (א), להחזר מס לתייר, לרבות תשלום על ידי התייר למי שהמנהל מחזיר באמצעותו את המס לתייר.

(ג) שר התיירות, בהתייעצות עם המנהל, רשאי לאשר בתי עסק לענין סעיף זה, לפי כללים שיקבע; אחת לשנה יפרסם שר התיירות ברשומות את רשימת בתי העסק שאושרו באותה שנה וכן את רשימת בתי העסק שאישורם לענין זה בוטל באותה שנה.

(ד) לענין סעיף זה לא יראו במעבר לאזור או לשטחי עזה ויריחו, יציאה מישראל.

10. בסעיף 53(א) לחוק העיקרי, במקום "זעיר" יבוא "פטור".

11. סעיף 57 לחוק העיקרי - בטל.

12. בסעיף 59 לחוק העיקרי -

(1) בכותרת השוליים, במקום "זעיר" יבוא "פטור";

(2) האמור בו יסומן "(א)" ובו, במקום "לפי בקשתו כעוסק זעיר" יבוא "מיזמתו או לפי בקשת העוסק, כעוסק פטור";

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

(3) בסופו יבוא:

"(ב) עוסק מורשה שמחזור העסקאות שלו בשנה הראשונה לפעילותו נמוך מהסכום המחייב רישום כעוסק מורשה, רשאי המנהל, מיוזמתו, לרשום אותו כעוסק פטור."

13. בסעיף 60 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 60

(1) במקום כותרת השוליים יבוא "תושב חוץ שיש לו עסקים או פעילות בישראל";

(2) בסעיף קטן (א), במקום הרישה עד "גם בישראל" יבוא "חייב במס שהוא תושב חוץ, שיש לו עסקים או פעילות בישראל";

(3) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) בסעיף זה, "תושב חוץ" – כהגדרתו בסעיף 1, לרבות –

(1) לגבי יחיד – יחיד השוהה בישראל על פי אשרה או רישיון לשיבה שאינה ישיבת קבע, כפי שיוורה המנהל;

(2) לגבי חבר בני אדם – אם נתקיים אחד מאלה:

(א) תאגיד שהשליטה בו וניהולו מופעלים מחוץ לישראל;

(ב) חברה הרשומה בישראל כחברת חוץ; לענין זה, "חברת חוץ" – כהגדרתה בסעיף 1 לחוק החברות, התשנ"ט-1999⁴."

14. בסעיף 61 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) לא מינה החייב במס נציג לפי הוראות סעיף 60 או לא מסר הודעה על מינוי נציג חדש בהתאם להוראות אותו סעיף – רשאי המנהל לבטל את רישומו של החייב במס."

15. בסעיף 62 לחוק העיקרי, אחרי "58" יבוא "59".

16. בסעיף 91 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 91

(1) האמור בו יסומן "(א)" ובו, בסופו יבוא:

"וכן לעכב כל סכום המגיע למשיג או למערער, לפי הענין, לפי הוראות חוק זה, כמפורט להלן:

(1) בהשגה שהוגשה – עד גובה מחצית הסכום השנוי במחלוקת;

(2) בערעור שהוגש – עד גובה הסכום השנוי במחלוקת, אלא אם כן הורה אחרת בית המשפט של הערעור."

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) עיכוב כאמור בסעיף זה יחול עד שניתן לגבות את חוב המס לפי פקודת המסים (גביה)⁵, ואולם לענין עיכוב לפי סעיף קטן (א)1, אם לא ניתנה החלטה בהשגה בתוך 90 ימים ממועד העיכוב – יבוטל העיכוב."

⁴ סיח התשנ"ט, עמ' 189.

⁵ חוקי אי"י, כרך ב', עמ' (ע) 1374: (א) 1399.

"גביית חוב
מצד שלישי

106. (א) בסעיף זה –

"חוב סופי" – חוב לפי חוק זה, שניתן לגבותו לפי הוראות פקודת המסים (גבייה);

"יחסים מיוחדים" – יחסים כאמור בפסקאות (1) עד (3) להגדרה "יחסים מיוחדים" שבסעיף 129 לפקודת המכס⁶, החלים בין צדדים להעברה כאמור בסעיף זה, ואולם לענין פסקה (2) להגדרה האמורה, לא יראו בעל מניות מיעוט בחברה כשולט באחר רק בשל כך שיש לו זכות וטו בחברה שמטרתה להגן על זכויותיו כמיעוט בחברה;

"נכס" – לרבות זכויות בתאגיד, ניירות ערך, מסמכים סחירים וזכויות בהם;

"שווי נכס" – המחיר שהיה מתקבל במכירתו ממוכר מרצון לקונה מרצון.

(ב) היה לחייב כמס חוב סופי והוא העביר את נכסיו בלא תמורה, או העבירם למי שיש לו עמו יחסים מיוחדים בלא תמורה או בתמורה חלקית, בלי שנתרו לו בישראל אמצעים לסילוק החוב (להלן – המעביר), ניתן לגבות את החוב הסופי –

(1) אם המעביר הוא חבר בני אדם – ממי שקיבל את הנכסים מאותו חבר בני אדם בנסיבות האמורות;

(2) אם המעביר הוא יחיד – ממי שקיבל את הנכסים מאותו יחיד בנסיבות האמורות, כל עוד לא חלפו שלוש שנים מתום השנה שכה הועברו הנכסים כאמור.

(ג) לא ייגבה ממי שקיבל נכס לפי סעיף קטן (ב), סכום העולה על שווי הנכס שקיבל בלא תמורה או על ההפרש שבין התמורה החלקית ששילם לבין שווי הנכס.

(ד) על גביית חוב ממי שקיבל נכס כאמור בסעיף זה (להלן – הנעבר), תחול פקודת המסים (גבייה).

(ה) החליט המנהל לפעול לפי סעיף זה, יודיע על כך למעביר ולנעבר וייתן להם הזדמנות להביא את טענותיהם.

(ו) על החלטת המנהל לפי סעיף זה, ניתן לערער לפני בית המשפט המחוזי בתוך 30 ימים מיום מסירת ההחלטה; הוגשו נגד המעביר או הנעבר בקשת פירוק או בקשה לצו בינוס נכסים, ידון בערעור בית המשפט שאליו הוגשה הבקשה, לפי הענין.

(ז) הועבר נכס כאמור בסעיף זה ותמורת ההעברה סולקה התחייבות או הועברה התחייבות, רשאי בית המשפט להצהיר, לבקשת המנהל, כי סילוק ההתחייבות או העברתה, לפי הענין, אינו מהווה תמורה.

18. בסעיף קטן 107(ג) לחוק העיקרי, אחרי "82" יבוא "91".

⁶ סי"ח התשכ"ה, עמ' 28; התשנ"ו, עמ' 145.

19. בסעיף 112 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 112א
- (1) בסעיף קטן (א) –
 (א) ברישה, אחרי "המס על עסקאות" יבוא "או המס על תשומות שלא נוכה כדין";
 (ב) בפסקה (1), בסופה יבוא "לרבות הפרשי הצמדה וריבית הנקובים בה";
 (2) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:
 "ה) הוראות סעיף זה יחולו גם על כפל מס כאמור בסעיף 50 ועל קביעת מס כאמור בסעיף 76, בשינויים המחויבים לפי הענין."
20. בסעיף 115 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
 "ג) נדרש חייב במס שהוא חבר בני אדם לשלם את המס המגיע ממנו, והיה למנהל חשד סביר כי המס לא ישולם, רשאי בית המשפט כאמור בסעיף קטן (א), על פי בקשת המנהל, לתת צו לעיכוב יציאתו מהארץ של מנהל פעיל, יושב ראש הדירקטוריון או מנהל עסקים, באותו חבר בני אדם, לשם חקירתו או לשם פעולות הדרושות להבטחת תשלום המס, ובלבד ששוכנע בית המשפט כי יציאתו מהארץ עלולה לסכל חקירה או פעולות כאמור וכי לא ניתן להטיל ערובה מתאימה להבטחת קיומן."
21. בסעיף 126 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 126
- (1) בסעיף קטן (א), במקום "בסעיפים 31(3) ו-35" יבוא "בסעיף 1, בהגדרה "עוסק פטור" ובסעיף 35";
 (2) בסעיף קטן (ג), במקום "לפי סעיפים 31(3) או 35" יבוא "לפי סעיף קטן (א)".
22. בסעיף 129(ב) לחוק העיקרי, בפסקה (2), במקום "או תעודת משלוח שהוצאו" יבוא "שהוצאה" ובמקום "שהן כוללות" יבוא "שהיא כוללת".
23. בסעיף 137 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 137א
- (1) בסעיף קטן (ב), במקום "שנקבע בסעיף 31(3) או על פיו" יבוא "הקבוע לגבי עוסק פטור";
 (2) בסופו יבוא:
 "ג) נשאר ברשות עוסק כאמור בסעיף קטן (א) נכס שהוא מקרקעין, רשאי המנהל, לבקשת העוסק, על אף האמור באותו סעיף קטן, לדחות את מועד החיוב במס עד למועד העברתו של נכס המקרקעין לאחר או עד למועד אחר שיוורה ובתנאים שיוורה; דחה המנהל את מועד החיוב במס כאמור, ישולם המס אף אם העוסק כאמור לא יהיה חייב במס בעת המכירה."
24. בסעיף 138(א) לחוק העיקרי, אחרי "רשאי להתעלם מעסקה" יבוא "או מפעולה".
25. בפקודת המכס, בסעיף 231א, אחרי "100" יבוא "106".
26. בחוק מס קניה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952,⁷ בסעיף 79, אחרי "וא" יבוא "106 ו-112א".
27. (א) תחילתו של חוק זה, למעט הסעיפים המפורטים בסעיף קטן (ב), ב-1 לחודש שלאחר פרסומו (להלן – יום התחילה).

⁷ ס"ח התשי"ב, עמ' 52.

(ב) סעיפים 1, 30(א8), 53(א) ו-59 לחוק העיקרי, כנוסחם בסעיפים 1(2), 3(3) ו-4(4),
3(1)ד, 10 ו-12 לחוק זה, וביטול סעיפים 42 ו-57 לחוק העיקרי כאמור בסעיפים 7 ו-11 לחוק
זה, ייבנסו לתוקף ביום כ"ז בטבת התשס"ג (1 בינואר 2003).
(ג) הוראות סעיף 31(1) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 14(1) לחוק זה, יהולו על השכרה
למגורים שהסכם לגביה נחתם ביום התחילה או לאחריו.

סילבן שלום
שר האוצר

אריאל שרון
ראש הממשלה

אברהם בורג
יושב ראש הכנסת

משה קצב
נשיא המדינה